

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/75/65/94

OPINIE O INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ PO WEJŚCIU W ŻYCIE UKŁADU STOWARZYSZENIOWEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Rząd polski wystąpił do Unii Europejskiej z wnioskiem o przyjęcie naszego kraju do grona państw członkowskich tej organizacji. Intencją naszych władz było jak najszybsze określenie daty rozpoczęcia negocjacji dotyczących zasad i terminu pełnej integracji Polski z Unią Europejską. W jakim stopniu bliska jest Polakom idea integracji, co wiemy o instytucjach europejskich, jak oceniamy dotychczasowe stosunki naszego kraju z Unią Europejską? Odpowiedzi na te pytania przynosi sondaż¹ CBOS zrealizowany w niespełna dwa miesiące po formalnym wejściu w życie układu o stowarzyszeniu Polski z Unią Europejską, a jednocześnie przed złożeniem przez rząd polski wniosku o przyjęcie naszego kraju do grona pełnoprawnych członków państw Dwunastki.

Instytucje europejskie w świadomości badanych

W porównaniu z badaniami przeprowadzonymi w czerwcu ubiegłego roku nieznacznie zmniejszył się odsetek respondentów, którzy słyszeli o istnieniu Unii Europejskiej. Mniejsza obecnie jest również społeczna wiedza o istnieniu KBWE oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Może to wynikać z faktu, iż w okresie poprzedzającym badanie w środkach masowego przekazu poświęcano nieco mniej uwagi tym organizacjom.

Tabela 1

Czy słyszał(a) Pan(i) o:	Odsetki odpowiedzi twierdzących według terminów badań		
	XI '92	VI '93	III '94
- Unii Europejskiej (EWG)	84	86	80
- Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy Europejskiej - KBWE	58	68	55
- Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju	53	65	52

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (47) - badanie zrealizowano na zlecenie Pełnomocnika Rządu ds. Integracji Europejskiej oraz Pomocy Zagranicznej w dniach 25-28 marca '94 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1230).

Świadomość istnienia Unii Europejskiej jest mniejsza w środowiskach o niższym statusie społecznym: wśród mieszkańców wsi, osób z wykształceniem podstawowym. Jednak nawet w tych grupach o istnieniu Unii słyszało ponad 60% badanych.

Zmalało również społeczne zainteresowanie działalnością, instytucjami oraz polityką państw Dwunastki. Obecnie niespełna jedna trzecia respondentów deklaruje zainteresowanie tą problematyką.

Tabela 2

w procentach

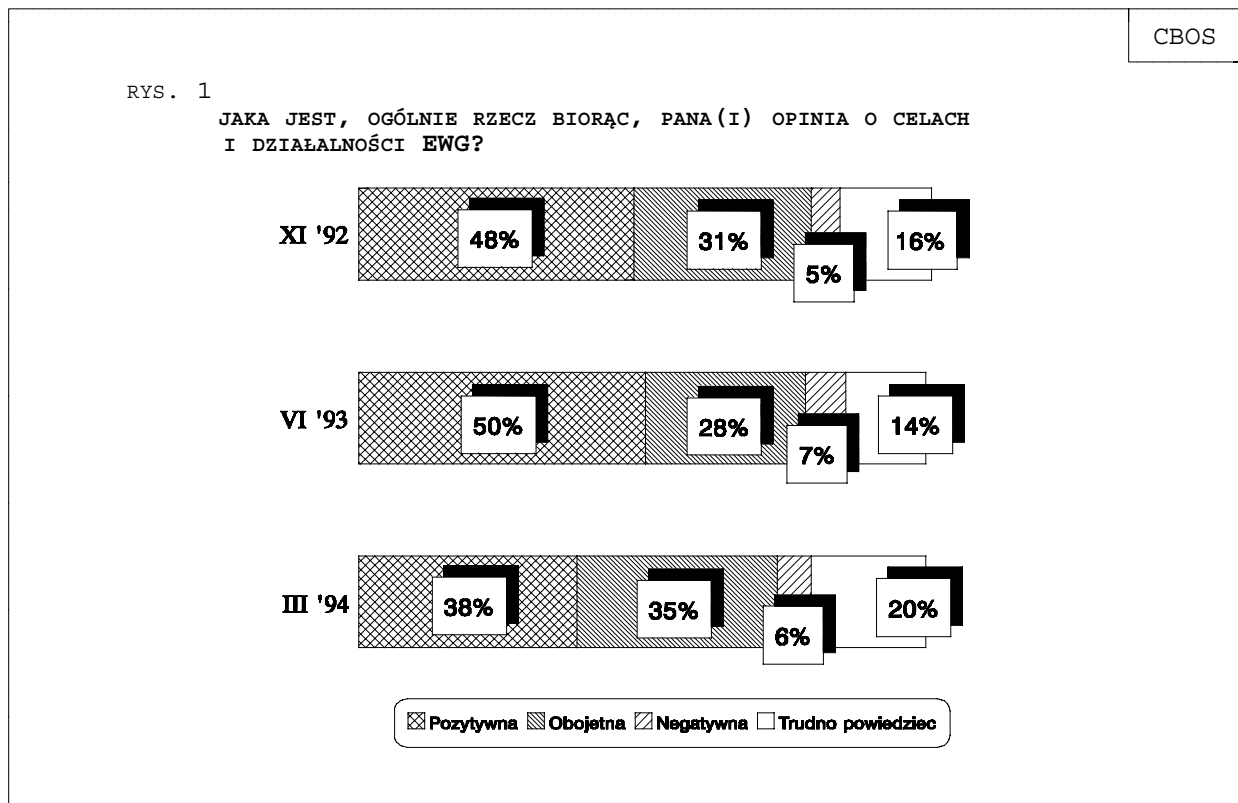
W jakim stopniu interesuje się Pan(i) działalnością EWG, jej instytucjami oraz polityką. Czy jest Pan(i):	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI '92	VI '93	III '94
- bardzo zainteresowany(a)	29	5	3
- trochę zainteresowany(a)		37	28
- niezbyt zainteresowany(a)	69	28	33
- zupełnie niezainteresowany(a)		26	32
Trudno powiedzieć	2	4	4
		} 42	} 31
		} 54	} 65

Realna wiedza o Unii jest jednak mniejsza, niż można by sądzić na podstawie deklaracji badanych o zainteresowaniu jej działalnością. Jedynie 17% ankietowanych stwierdziło, że układ z Maastricht powołujący Unię Europejską już obowiązuje, 27% było przeciwnego zdania, a ponad połowa respondentów (56%) nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie.

Obecnie blisko 40% badanych Polaków pozytywnie wypowiada się o celach i działalności tej organizacji. Są to przede wszystkim osoby z wykształceniem wyższym i średnim, prywatni przedsiębiorcy, pracownicy umysłowi, kadra kierownicza i badani uzyskujący wysokie dochody².

² Szczegółowe zróżnicowanie przedstawiono w tabelach aneksowych.

Warto zwrócić uwagę na spadek w ciągu ostatniego roku odsetka ocen pozytywnych. Wydaje się, że nastąpiła zmiana w społecznym *image'u* organizacji państw Dwunastki. Zmiana ta oprócz spadku ocen pozytywnych wyraża się odnotowanym wcześniej zmniejszeniem się wiedzy i zainteresowania Polaków tą instytucją. Nie przybyło natomiast osób, które mają negatywną opinię o Unii. Może to oznaczać, że zmiana w stosunku do Unii wyraża się raczej zmniejszeniem deklarowanego, powierzchownego w swej naturze, społecznego entuzjazmu niż wzrostem krytycyzmu.

Osoby mające pozytywny stosunek do Unii rekrutują się głównie z grup społecznych, które w większym stopniu interesują się jej działalnością. Większemu zainteresowaniu badanych sprawami EWG towarzyszy więc lepsza opinia o tej organizacji ($r=0.38$).

Respondenci nastawieni negatywnie bądź obojętnie do EWG to głównie rolnicy, mieszkańcy wsi, ludzie starsi, badani z wykształceniem podstawowym, osoby o najniższych dochodach.

W minionym roku spadkowi pozytywnych opinii o Unii Europejskiej towarzyszył niewielki wzrost akceptacji idei zjednoczonej Europy. Koncepcję stworzenia Europy, w której nie będzie granic i podziałów, popiera ponad połowa Polaków.

Tabela 3

w procentach

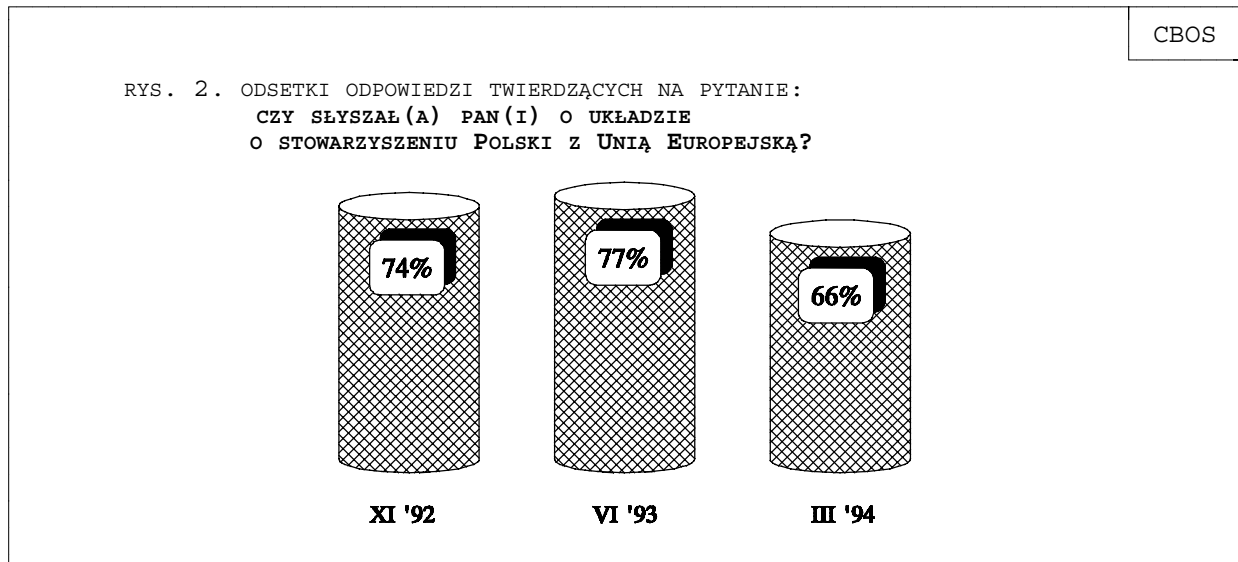
Jaki jest Pana(i) stosunek do połączenia całej Europy, w której nie będzie granic i podziałów?	II '91	VI '93	III '94
Popieram połączenie	69	54	58
Nie popieram połączenia	17	33	29
Trudno powiedzieć	14	13	13

Warto zwrócić uwagę na zmiany wielkości akceptacji tej idei. W ciągu ostatniego roku nastąpił nieznaczny wzrost odsetka popierających integrację państw naszego kontynentu, jednak w porównaniu z lutym '91 jest on zdecydowanie mniejszy. Akceptacja idei integracji Europy wiąże się z ogólną oceną Unii Europejskiej ($r=.21$). Oznacza to, że popierający zjednoczenie Europy częściej niż inni pozytywnie oceniają działalność UE.

Wydaje się, że zmniejszenie popularności idei integracji Europy jest przejawem tego samego zjawiska, o którym mówiliśmy już przy okazji zmiany nastawienia do organizacji państw Unii. Powolny spadek społecznego entuzjazmu dla zjednoczenia Europy ujawnia się jednak z większą mocą w odniesieniu do realnych instytucji europejskich, w mniejszym zaś stopniu do abstrakcyjnej idei.

Spoleczne postrzeganie procesu stowarzyszeniowego Polska - Unia Europejska

O układzie stowarzyszeniowym z Unią Europejską słyszało dwie trzecie Polaków. Podobnie jak w przypadku wiedzy i zainteresowania Unią, obecnie mniej badanych deklaruje znajomość problematyki stowarzyszeniowej niż w latach wcześniejszych.

Świadomość procesu stowarzyszeniowego jest jednak dość powierzchowna. Jedynie 23% badanych stwierdziło, że układ o stowarzyszeniu Polski z UE już obowiązuje, 26% było przeciwnego zdania, a połowa (51%) ankietowanych nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie. Co więcej, na zadane badanym wcześniej pytanie otwarte - **1 lutego 1994 roku weszła w życie ważna umowa międzynarodowa. Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, czego ona dotyczy** - jedynie 7% ankietowanych spontanicznie, bez żadnych sugestii, potrafiło powiedzieć, że chodzi o układ stowarzyszeniowy.

Spółeczne poparcie dla procesu integracji Polski z Unią w ciągu minionego półrocza nieco zmalało. Obecnie za pełną integracją opowiada się 70% badanych.

Tabela 4 w procentach

A gdyby w przyszłości Polska miała przystąpić do EWG jako jej pełnoprawny członek, to czy Pan(i):	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI '92	VI '93	III '94
- zdecydowanie by to popierał(a)	80	75	24
- raczej by to popierał(a)			46
- raczej był(a)by przeciwny(a)	7	7	5
- zdecydowanie był(a)by przeciwny(a)			2
Trudno powiedzieć	13	18	22

Gorącymi orędownikami przystąpienia Polski do EWG są prywatni przedsiębiorcy, kadra kierownicza, uczniowie i studenci. Ogólnie można stwierdzić, że im wyższy status społeczny, tym większe poparcie dla procesu integracji. Największa grupa badanych chciałaby, aby już teraz Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii. W porównaniu z wcześniejszymi latami nie odnotowaliśmy w tej kwestii istotnych zmian opinii.

Tabela 5 w procentach

Jak Pan(i) sądzi, kiedy - jeśli w ogóle - Polska powinna zostać członkiem EWG?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	XI '92	VI '93	III '94
Już teraz	43	41	40
Za pięć lat	23	23	23
Za dziesięć lat	7	6	5
Jeszcze później/Nigdy	10	6	7
Trudno powiedzieć	17	24	25

Oczekiwaniu rychłego, pełnego członkostwa Polski w strukturach Unii towarzyszy pozytywna opinia badanych o tej organizacji ($r=.24$).

Mimo że zdecydowana większość Polaków opowiada się za szybkim wejściem Polski do Unii, to jednak niektóre konsekwencje pełnej integracji nie budzą społecznego entuzjazmu.

Tabela 6

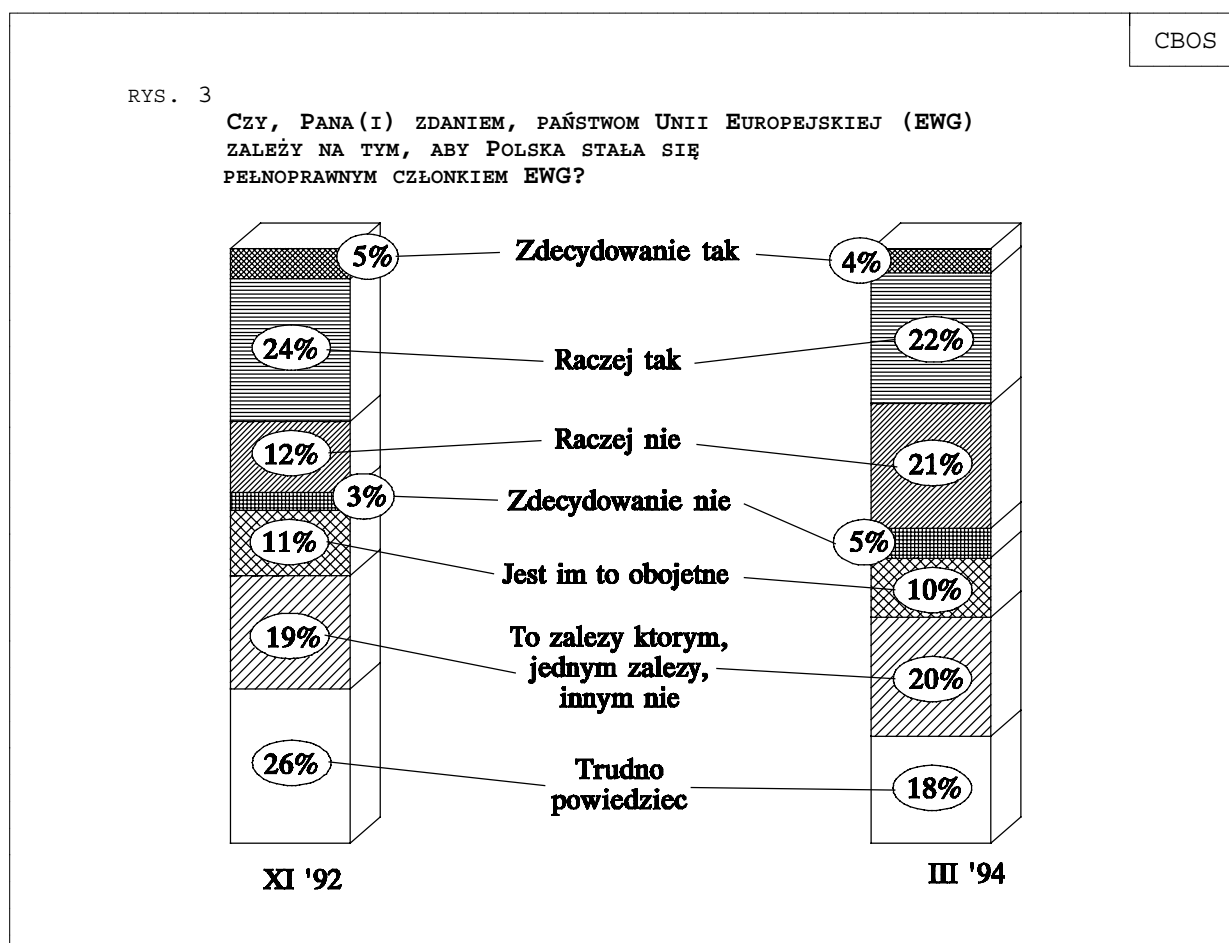
w procentach

Czy uważa Pan(i) za słuszne, czy też nie, wejście Polski do zjednoczonej Europy, gdyby to miało oznaczać:	Wielkość aprobaty	
	VI '93	III '94
- pozwolenie na osiedlanie się bez ograniczeń obywatelom innych państw europejskich w Polsce, a Polakom w dowolnie wybranym kraju	37	42
- pozwolenie na kupowanie ziemi, domów itp. bez żadnych ograniczeń obywatelom innych państw w Polsce, a Polakom w innych krajach	24	28
- całkowite otwarcie polskich granic na towary z innych krajów europejskich oraz granic tych krajów na towary polskie	50	53
- możliwość odwoływania się od decyzji polskich władz, sądów, do ogólnoeuropejskich trybunałów	57	59
- zmianę niektórych przepisów prawnych tak, by upodobnić je do prawa obowiązującego w innych krajach	64	61

Najwięcej społecznego sprzeciwu budzi ta konsekwencja pełnej integracji, która dotyczy możliwości swobodnego kupna ziemi i nieruchomości w Polsce przez obywateli innych państw. Prawdopodobnie jest to wynik historycznie ugruntowanego przekonania o konieczności obrony polskiej ziemi przed wykupem przez obcych. Symetryczna możliwość dająca prawo Polakom do kupowania ziemi w innych państwach nie jest wystarczająco atrakcyjna z powodu, jak się wydaje, poczucia zbyt małych możliwości finansowych naszych obywateli. Najsilniej aprobowane są te rozwiązania, które zbliżają Polskę do państw Zachodu pod względem prawnym i administracyjnym. Najbardziej otwarte, akceptujące konkretne konsekwencje pełnej integracji, są również grupy społeczne stojące najwyżej w hierarchii społecznej.

Ocena gotowości państw Unii Europejskiej do zbliżenia z Polską

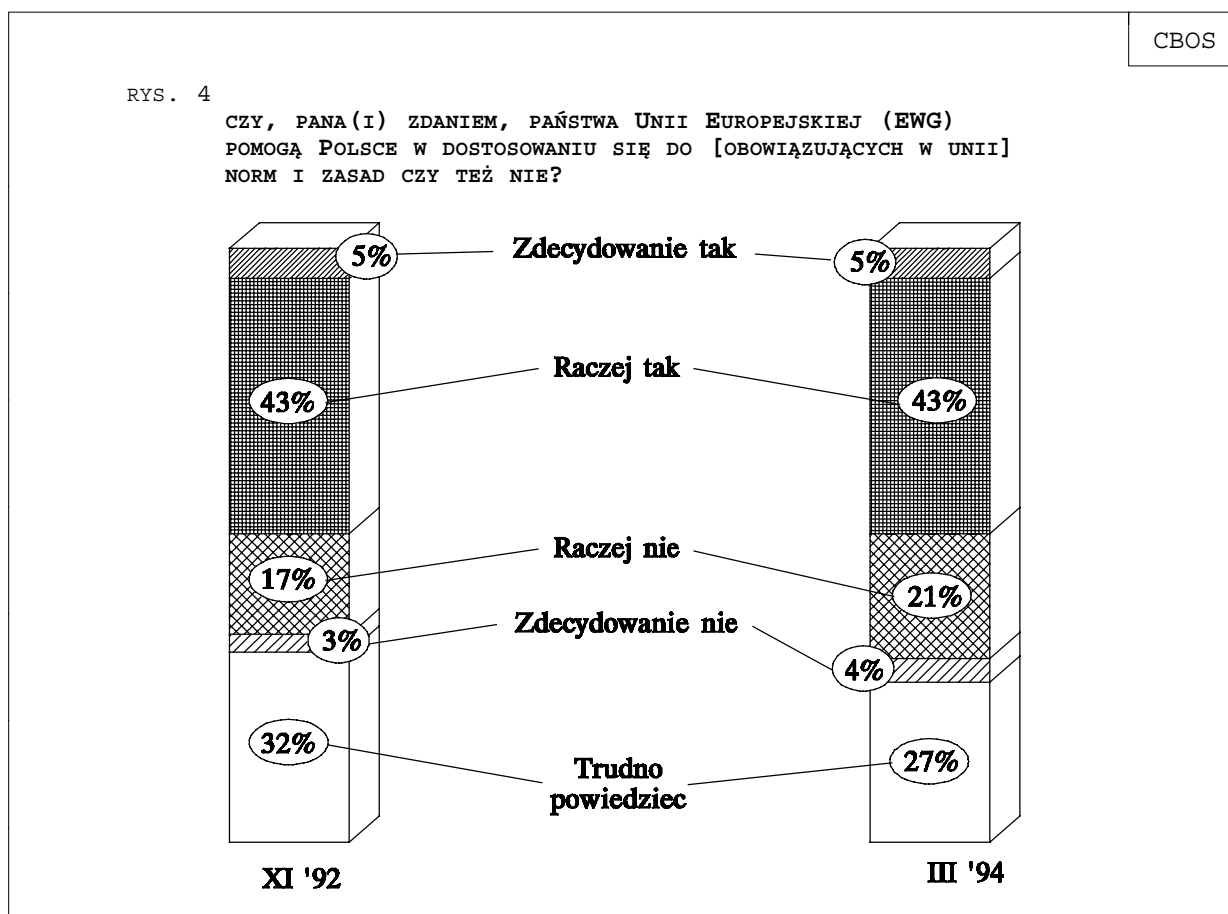
Polacy w większości akceptują zbliżenie naszego kraju ze strukturami Unii. Jak jednak oceniają gotowość naszych partnerów do zacieśniania wzajemnych powiązań?

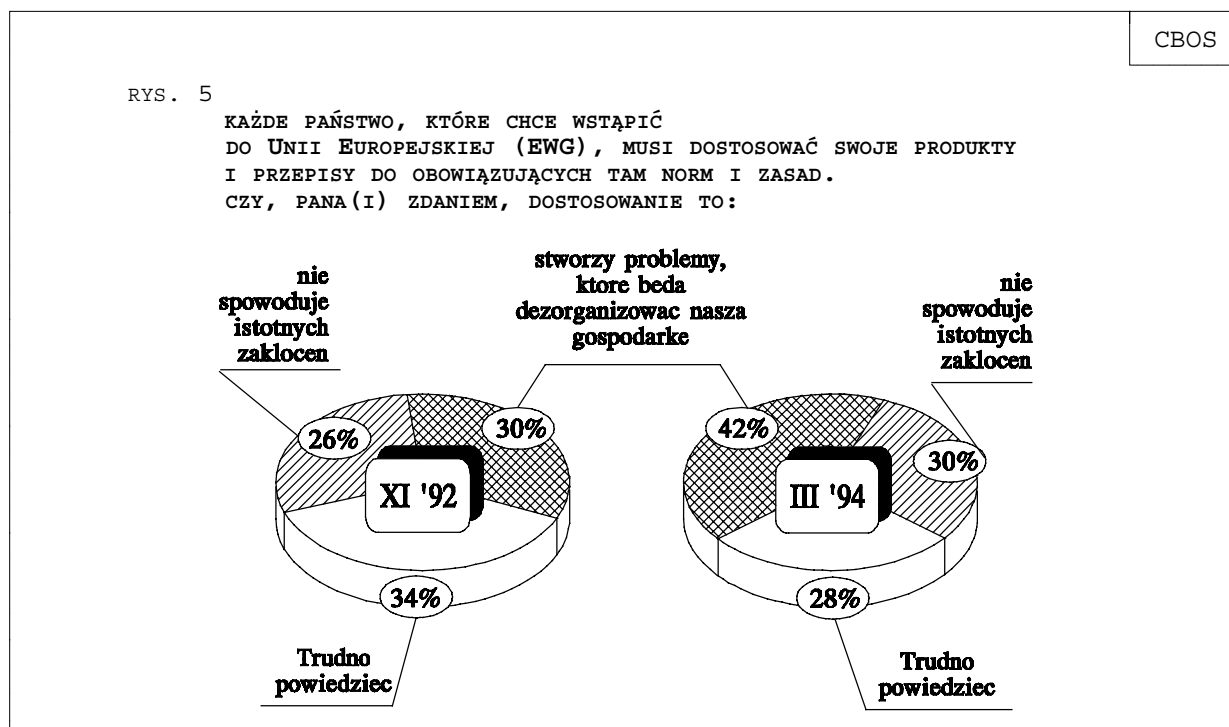
Opinie w tej kwestii są bardzo podzielone. Odsetek badanych, którzy są zdania, że państwom UE zależy na członkostwie Polski, jest taki sam jak mających odmienną opinię. Respondenci z grup stojących wyżej w hierarchii społecznej, generalnie akceptujący proces integracji, częściej niż pozostali sądzą, że państwa Unii nie są specjalnie zainteresowane obecnością Polski w swojej organizacji.

Przekonanie o tym, że państwom Dwunastki zależy na integracji naszego kraju ze strukturami Unii, pozostaje w słabym związku z pozytywną opinią o tej o instytucji ($r=.10$), podobnie jak oczekiwanie szybkiej pełnej integracji Polski z Unią ($r=.12$). Oznacza to, że w świadomości zwolenników szybkiego zjednoczenia z Unią dominuje przekonanie, iż w procesie negocjacji warunków, na jakich dojdzie do zbliżenia naszego kraju ze strukturami Unii, Polska zdana jest tylko na siebie.

Warto zwrócić uwagę, że w ciągu ostatnich dwóch lat niemal podwoił się (z 15 do 26%) odsetek badanych sceptycznie oceniających gotowość pełnego otwarcia się państw Unii na Polskę. Jest to, jak się wydaje, jeden z wielu przejawów ogólnego rozczarowania Polaków do państw Zachodu. Nie zmieniła się jednak ocena gotowości państw Unii do okazania Polsce pomocy w procesie dostosowawczym do norm i zasad obowiązujących w państwach Dwunastki. Blisko połowa badanych sądzi, że pomoc taka zostanie Polsce udzielona.

Znacznie więcej jest osób przekonanych, że państwa Unii pomogą Polsce, niż tych, którzy słyszeli o europejskim programie pomocy - PHARE (37%). Oznaczać to może, że dla znaczącej części badanych przekonanie o przyszłej pomocy Unii dla Polski wypływa raczej ze sfery emocji, oczekiwań i pragnień niż z realnej wiedzy o elementach procesu integracyjnego, wspierających kraje aspirujące do Unii. Potwierdza to fakt wyraźnej korelacji między nadzieją na pomoc ze strony państw Dwunastki a ogólną pozytywną opinią o Unii Europejskiej ($r=0.28$).

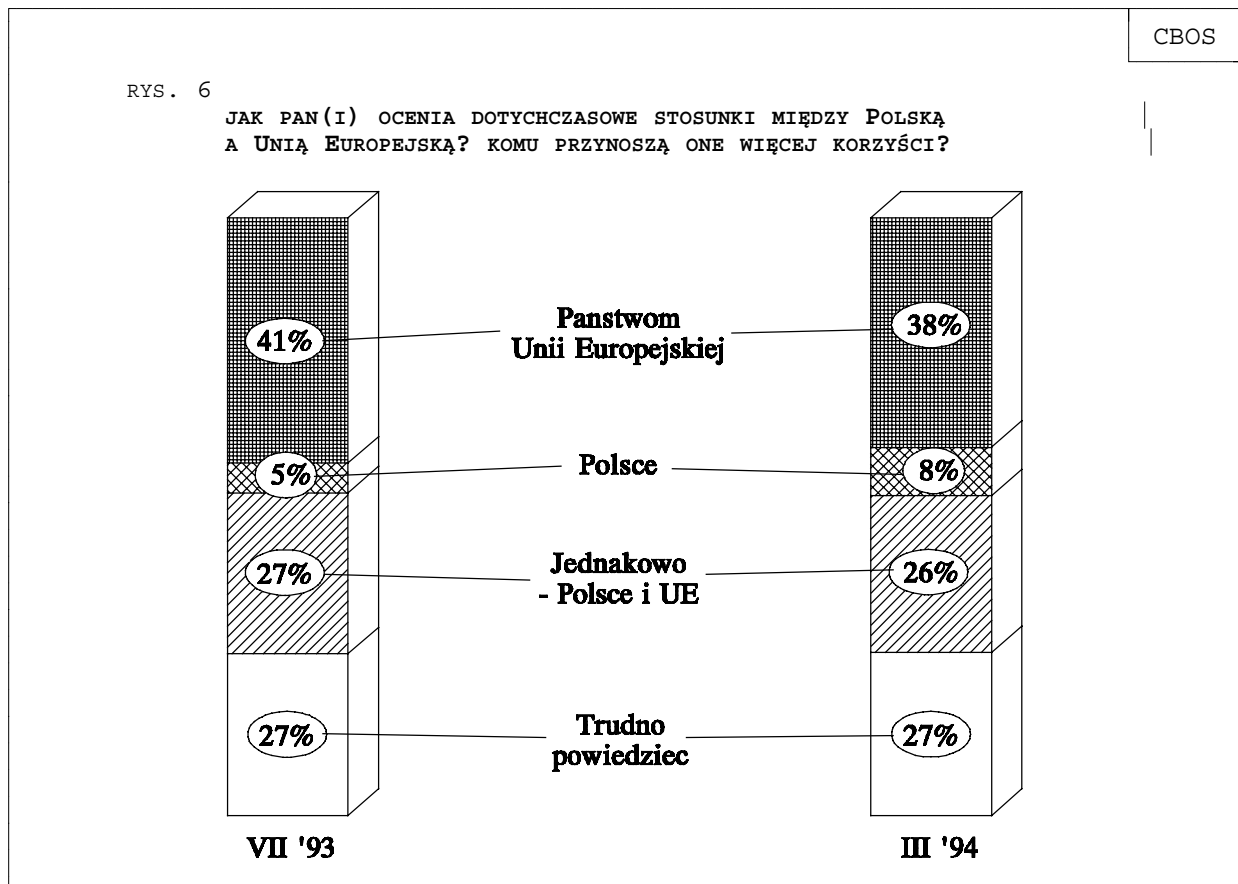

W ciągu ostatnich dwóch lat wyraźnie wzrosła świadomość trudności procesu dostosowawczego. Obecnie blisko połowa badanych zgadza się z dość ostrym sformułowaniem, że może on stworzyć problemy dezorganizujące naszą gospodarkę. Przekonanie to jest częstsze wśród osób lepiej wykształconych, kadry kierowniczej i pracowników umysłowych. Oznacza to, że aprobatą integracji Polski UE w tych grupach jest na tyle silna, że nie osłabia jej nawet większa świadomość trudności, jakie będą udziałem naszego kraju na drodze do zjednoczonej Europy. Ogólnie rzecz biorąc, istnieje związek między przekonaniem o dużej skali trudności procesu

dostosowawczego a dezaprobatą szybkiej integracji, choć jest on raczej słaby ($r=.13$). Oznacza to, że respondenci przekonani o trudnościach procesu dostosowawczego nieco częściej niż pozostali opowiadają się za bardziej odległym w czasie wejściem Polski do UE.

Ocena dotychczasowych stosunków Polska - Unia Europejska

Mimo że większość badanych wiąże nadzieje z procesem integracji Polski z UE, to jednak zdecydowana mniejszość pozytywnie ocenia dotychczasowe stosunki naszego kraju z tą organizacją. Jedynie 8% badanych ocenia je obecnie jako korzystne przede wszystkim dla Polski.

Rolnicy i pracownicy umysłowi najczęściej są zdania, że dotychczasowe stosunki przynoszą więcej korzyści państwom UE. Opinię, że stosunki te są bardziej korzystne dla Polski, częściej niż inni podzielają prywatni przedsiębiorcy oraz pracownicy fizyczno-umysłowi, choć i w tych grupach dominuje pogląd, że to państwa UE są głównymi beneficjentami kontaktów z Polską.

Dotychczas analizowaliśmy różne aspekty problematyki integracji europejskiej. W tym miejscu warto pokusić się o próbę syntezy tych danych. Interesujące wydaje się pytanie o to, co kryje³ się za deklarowanym poparciem dla integracji Polski z Unią Europejską. Okazuje się, że pozytywna opinia o samej UE jest tym, co w największym stopniu decyduje o poparciu działań na rzecz członkostwa Polski w tej organizacji. Dla polskich "euroentuzjastów" istotną, choć drugorzędną rolę, odgrywa również akceptacja samej idei zjednoczonej Europy. Oznacza to, że - używając stosowanej już w języku polskiej dyplomacji metafory o związkach narzeczeńskich Polski z Europą Zachodnią - zwolennicy integracji chcą bliskich związków z Unią bardziej ze względu na atrakcyjność tej właśnie partnerki niż na akceptację samej idei małżeństwa. Zwolennicy pełnej obecności Polski w Unii liczą na pomoc państw Dwunastki w procesie dostosowawczym. Mają też większą wiedzę o zaawansowaniu procesu stowarzyszeniowego. Ponadto ważne miejsce w ich myśleniu o integracji Polski z Unią zajmuje przekonanie o korzystnych skutkach, jakie stworzy możliwość odwoływania się do europejskich trybunałów. W sferze stosunków ekonomicznych skłonni są przypuszczać, że wolny przepływ towarów między Polską a państwami Unii okaże się korzystny dla naszego kraju, a sam proces dostosowawczy nie spowoduje załamania polskiej gospodarki.

³ Zastosowano analizę regresji metodą *stepwise*.

Obserwujemy tendencję do powolnego zmniejszania się zainteresowania Polaków Unią Europejską i pogarszania ocen jej działalności. Negatywnie oceniane są dotychczasowe stosunki naszego kraju z państwami Unii. Wydaje się, że jest to wyraz zawodu, jakiego doznała większość naszego społeczeństwa. Po zwycięstwie nad komunizmem spodziewano się bowiem szerokiej, na skalę powojennego planu Marshalla, pomocy państw zachodnich dla Polski. Tymczasem nie dość, że pomoc ta okazała się znacznie skromniejsza niż oczekiwano, to jeszcze w polityce celnej państw Wspólnoty wobec Polski obecne są elementy protekcyjnistyczne. Obok istniejących barier celnych na polskie tekstylia i żywność pojawiły się również nowe działania utrudniające eksport na rynki państw zachodnich.

Można więc spodziewać się dalszego zmniejszania się społecznych nadziei związanych z procesem integracji, o ile w polityce państw Dwunastki nie nastąpi wyraźne otwarcie na interesy Polski.

Opracował

Piotr STARZYŃSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pільskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. plockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Proszę powiedzieć, czy słyszał(a) Pan(i) czy też nie o Unii Europejskiej, potocznie określanej jako EWG? (%)

	Tak	Nie	Nie pamiętam	Liczba osób
Ogółem	80	15	5	1228
Płeć				
Mężczyźni	89	8	3	581
Kobiety	71	22	7	647
Wiek				
do 24 lat	87	11	2	170
25-34	83	13	3	213
35-44	88	10	3	282
45-54	85	11	4	194
55-64	73	20	8	172
65 lat i więcej	59	28	13	194
Miejsce zamieszkania				
Wieś	70	23	8	462
Miasto do 20 tys.	87	9	4	157
od 21 do 100 tys.	80	15	5	238
101-500 tys.	87	10	3	236
501 tys. i więcej mieszk.	92	7	1	134
Region				
Północny	86	10	4	158
Zachodni	85	11	4	116
Środkowozachodni	83	14	3	183
Środkowy	89	8	4	198
Wschodni	69	23	8	168
Południowo-wschodni	69	23	8	177
Południowo-zachodni	78	18	5	228
Wykształcenie				
Podstawowe	62	28	10	478
Zasadnicze zawodowe	86	10	4	301
Średnie	93	7	1	352
Wyższe	100	0	0	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	99	1	0	70
Prac. umysł. niż. szczebla	93	7	0	85
Pracownicy fiz.- umysł.	92	5	3	64
Robotnicy wykwalifikowani	91	7	2	134
Robotnicy niewykwalifik.	69	26	5	65
Rolnicy	78	16	7	97
Prywatni przedsiębiorcy	98	2	0	50
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	65	25	10	404
Uczniowie i studenci	100	0	0	48
Bezrobotni	81	15	4	120
Gospodynie domowe i inni	79	20	1	87
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	71	20	9	220
750 tys. - 1249 tys.	80	14	6	325
1250 tys. - 1749 tys.	78	18	4	284
1750 tys. - 2249 tys.	80	17	3	174
2250 tys. i powyżej	91	7	2	204
Ocena własnych war. mater.				
Złe	79	15	6	572
Średnie	78	17	4	493
Dobre	86	10	5	162
Zainteresowanie polityką				
Duże	96	2	2	130
Średnie	94	5	1	482
Małe lub żadne	65	26	9	616
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	21	14	69
Raz w tygodniu	77	18	5	734
Kilka razy w roku	85	12	3	295
W ogóle nie uczestniczy	92	5	4	128
Poglądy polityczne				
Lewica	87	9	4	255
Centrum	80	15	4	366
Prawica	88	10	2	253
Trudno powiedzieć	68	24	9	350

Tabela 2. Jak być może Pan(i) wie, 12 państw Europy Zachodniej tworzy Unię Europejską, potocznie określaną jako EWG. Jaka jest, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) opinia o celach i działalności EWG?

(%)

	Pozytywna	Obojętna	Negatywna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	35	6	20	1228
Płeć					
Mężczyźni	47	32	7	14	581
Kobiety	31	37	6	26	647
Wiek					
do 24 lat	46	36	2	16	170
25-34	41	38	7	14	213
35-44	41	36	6	17	282
45-54	37	38	9	16	194
55-64	37	30	8	25	172
65 lat i więcej	28	32	6	34	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	40	7	26	462
Miasto do 20 tys.	44	35	4	18	157
od 21 do 100 tys.	40	34	6	21	238
101-500 tys.	47	31	8	15	236
501 tys. i więcej mieszk.	57	27	4	12	134
Region					
Północny	43	34	9	14	158
Zachodni	43	33	8	16	116
Środkowozachodni	36	43	3	18	183
Środkowy	44	36	8	12	198
Wschodni	30	28	7	36	168
Południowo-wschodni	36	37	7	20	177
Południowo-zachodni	40	32	4	23	228
Wykształcenie					
Podstawowe	23	37	7	33	478
Zasadnicze zawodowe	44	35	4	17	301
Średnie	49	34	7	10	352
Wyższe	64	26	6	3	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	66	22	9	3	70
Prac. umysł. niż. szczebla	47	36	9	7	85
Pracownicy fiz.- umysł.	45	40	4	11	64
Robotnicy wykwalifikowani	43	37	6	14	134
Robotnicy niewykwalifik.	39	32	6	23	65
Rolnicy	25	45	6	24	97
Prywatni przedsiębiorcy	56	26	5	13	50
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	32	33	7	28	404
Uczniowie i studenci	39	38	0	23	48
Bezrobotni	36	36	8	19	120
Gospodynie domowe i inni	32	40	2	26	87
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł	26	36	8	30	220
750 tys. - 1249 tys.	38	37	5	20	325
1250 tys. - 1749 tys.	35	37	7	22	284
1750 tys. - 2249 tys.	40	37	7	16	174
2250 tys. i powyżej	59	25	6	10	204
Ocena własnych war. mater.					
Złe	32	38	7	23	572
Średnie	40	35	4	20	493
Dobre	57	24	9	10	162
Zainteresowanie polityką					
Duże	57	20	14	9	130
Średnie	51	33	6	9	482
Małe lub żadne	25	40	5	31	616
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	35	7	32	69
Raz w tygodniu	37	36	6	22	734
Kilka razy w roku	40	36	7	16	295
W ogóle nie uczestniczy	54	26	6	13	128
Poglądy polityczne					
Lewica	43	32	11	13	255
Centrum	37	41	6	16	366
Prawica	53	30	8	10	253
Trudno powiedzieć	27	34	3	36	350

Tabela 3. Gdyby w przyszłości Polska miała przystąpić do Unii Europejskiej (EWG) jako jej pełnoprawny członek, to czy Pan(i):

(%)

	zdecydowanie by to popierał(a)	raczej by to popierał(a)	raczej był(a)by przeciwny(a)	zdecydowanie był(a)by przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	46	5	2	22	1228
Płeć						
Mężczyźni	31	48	6	3	12	581
Kobiety	18	45	4	2	31	647
Wiek						
do 24 lat	33	40	8	1	18	170
25-34	24	52	6	1	17	213
35-44	27	47	5	2	19	282
45-54	24	47	6	3	19	194
55-64	19	50	4	3	24	172
65 lat i więcej	18	40	3	2	37	194
Miejsce zamieszkania						
Wies	19	42	5	4	30	462
Miasto do 20 tys.	32	45	3	0	20	157
od 21 do 100 tys.	22	56	4	1	17	238
101-500 tys.	27	48	7	0	18	236
501 tys. i więcej mieszk.	34	42	7	4	12	134
Region						
Północny	31	46	6	2	15	158
Zachodni	27	39	6	3	25	116
Środkowozachodni	26	46	3	3	21	183
Środkowy	24	45	9	2	20	198
Wschodni	15	48	2	2	33	168
Południowo-wschodni	23	45	5	3	23	177
Południowo-zachodni	24	52	5	1	18	228
Wykształcenie						
Podstawowe	15	44	5	4	32	478
Zasadnicze zawodowe	24	52	5	1	20	301
Średnie	33	47	5	1	14	352
Wyższe	41	40	12	3	5	97
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	40	44	13	0	3	70
Prac. umysł. niż. szczebla	27	49	6	6	12	85
Pracownicy fiz. - umysł.	37	37	1	1	23	64
Robotnicy wykwalifikowani	21	61	3	3	12	134
Robotnicy niewykwalifik.	23	49	4	0	23	65
Rolnicy	12	52	10	5	21	97
Prywatni przedsiębiorcy	40	45	5	2	7	50
Bierni zawodowo						
Rencjści i emeryci	17	45	5	2	31	404
Uczniowie i studenci	37	42	9	0	12	48
Bezrobotni	36	38	1	2	23	120
Gospodynie domowe i inni	19	43	3	1	33	87
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys. zł	15	46	5	3	31	220
750 tys. - 1249 tys.	25	42	5	3	26	325
1250 tys. - 1749 tys.	22	49	6	1	22	284
1750 tys. - 2249 tys.	28	48	4	3	16	174
2250 tys. i powyżej	35	48	6	1	10	204
Ocena własnych war. mater.						
Złe	23	43	6	4	25	572
Średnie	21	52	3	1	23	493
Dobre	39	42	8	2	9	162
Zainteresowanie polityką						
Duże	44	35	10	3	9	130
Średnie	29	54	5	2	11	482
Małe lub żadne	17	43	5	3	33	616
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	33	4	2	42	69
Raz w tygodniu	22	47	6	2	23	734
Kilka razy w roku	26	49	5	3	18	295
W ogóle nie uczestniczy	35	48	4	1	12	128
Poglądy polityczne						
Lewica	29	48	6	3	14	255
Centrum	18	55	5	2	20	366
Prawica	39	44	6	1	10	253
Trudno powiedzieć	17	39	3	2	39	350

Tabela 4. Czy Pana(i) zdaniem, państwu Unii Europejskiej (EWG) zależy na tym, aby Polska stała się pełnoprawnym członkiem EWG?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Jest im to obojętne	To zależy którym, jednym zależy, innym nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	22	21	5	10	20	18	1228
Płeć								
Mężczyźni	4	25	24	5	8	23	12	581
Kobiety	4	20	18	5	12	17	24	647
Wiek								
do 24 lat	5	19	22	3	12	24	15	170
25-34	4	26	23	6	9	20	12	213
35-44	4	24	22	5	9	23	12	282
45-54	2	16	24	5	11	22	19	194
55-64	4	26	18	2	8	15	26	172
65 lat i więcej	3	21	18	6	11	12	29	194
Miejsce zamieszkania								
Wieś	4	23	20	2	10	16	25	462
Miasto do 20 tys.	5	29	18	4	10	22	12	157
od 21 do 100 tys.	3	18	24	3	11	23	17	238
101-500 tys.	2	20	22	9	11	23	12	236
501 tys. i więcej mieszk.	9	22	22	9	8	16	15	134
Region								
Północny	3	19	22	11	11	18	15	158
Zachodni	8	18	15	6	11	26	15	116
Środkowozachodni	4	23	23	5	10	21	14	183
Środkowy	4	23	17	6	6	23	21	198
Wschodni	3	21	21	1	7	16	30	168
Południowo-wschodni	2	24	26	2	11	18	17	177
Południowo-zachodni	4	25	23	3	14	17	15	228
Wykształcenie								
Podstawowe	4	22	17	2	9	15	32	478
Zasadnicze zawodowe	4	28	18	3	12	21	13	301
Średnie	5	19	26	8	10	25	8	352
Wyższe	0	15	37	15	14	17	2	97
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	1	17	36	7	11	25	2	70
Prac.umysł.niż.szczebla	6	17	21	11	7	28	10	85
Pracownicy fiz.- umysł.	2	21	25	8	16	15	13	64
Robotnicy wykwalifikowani	3	30	24	3	10	21	8	134
Robotnicy niewykwalifik.	7	28	16	2	8	21	18	65
Rolnicy	6	19	20	3	9	20	23	97
Prywatni przedsiębiorcy	4	17	28	6	9	35	2	50
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	4	23	17	4	10	13	29	404
Uczniowie i studenci	6	6	27	3	10	29	20	48
Bezrobotni	5	25	23	3	6	21	16	120
Gospodynie domowe i inni	0	23	17	4	19	22	15	87
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 750 tys. zł	3	26	21	2	6	18	23	220
750 tys. - 1249 tys.	6	22	19	3	11	17	22	325
1250 tys. - 1749 tys.	3	24	24	4	8	21	16	284
1750 tys. - 2249 tys.	2	19	20	9	12	22	16	174
2250 tys. i powyżej	4	18	24	8	14	21	10	204
Ocena własnych war. mater.								
Złe	4	24	19	5	9	18	21	572
Średnie	3	21	25	5	11	18	18	493
Dobre	4	22	18	4	13	32	7	162
Zainteresowanie polityką								
Duże	7	19	33	8	6	23	4	130
Średnie	3	27	22	5	10	24	8	482
Małe lub żadne	4	19	18	4	11	15	29	616
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	6	22	15	2	6	27	22	69
Raz w tygodniu	4	22	20	5	12	18	18	734
Kilka razy w roku	3	23	26	4	5	21	16	295
W ogóle nie uczestniczy	4	22	17	7	10	21	19	128
Poglądy polityczne								
Lewica	5	27	27	6	6	20	8	255
Centrum	3	22	23	6	12	21	13	366
Prawica	6	21	18	7	14	24	11	253
Trudno powiedzieć	2	19	18	2	8	15	36	350

Tabela 5. Każde państwo, które chce wstąpić do Unii Europejskiej (EWG), musi dostosować swoje produkty i przepisy do obowiązujących tam norm i zasad. Czy, Pana(i) zdaniem, dostosowanie to: 1 - stworzy problemy, które będą dezorganizować naszą gospodarkę; 2 - nie spowoduje istotnych zakłóceń (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	30	28	1227
Płeć				
Mężczyźni	47	34	19	581
Kobiety	37	26	37	647
Wiek				
do 24 lat	50	31	20	170
25-34	49	34	17	212
35-44	43	35	23	282
45-54	42	29	29	194
55-64	37	28	34	172
65 lat i więcej	30	20	50	194
Miejsce zamieszkania				
Wieś	39	27	33	462
Miasto do 20 tys.	41	38	21	157
od 21 do 100 tys.	35	33	32	238
101-500 tys.	50	26	24	236
501 tys. i więcej mieszk.	48	31	21	133
Region				
Północny	55	24	21	158
Zachodni	33	40	27	116
Środkowozachodni	44	36	20	183
Środkowy	40	30	30	197
Wschodni	40	22	38	168
Południowo-wschodni	45	25	30	177
Południowo-zachodni	36	33	31	228
Wykształcenie				
Podstawowe	35	22	43	477
Zasadnicze zawodowe	39	35	26	301
Średnie	48	36	16	352
Wyższe	61	32	7	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	55	39	6	70
Prac.umysł.niż.szczebła	62	25	14	85
Pracownicy fiz.- umysł.	38	39	23	63
Robotnicy wykwalifikowani	46	34	20	134
Robotnicy niewykwalifik.	35	38	28	65
Rolnicy	48	24	27	97
Prywatni przedsiębiorcy	49	42	9	50
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	33	24	44	404
Uczniowie i studenci	50	32	18	48
Bezrobotni	38	38	24	120
Gospodynie domowe i inni	44	25	31	87
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	41	26	34	220
750 tys. - 1249 tys.	36	32	32	325
1250 tys. - 1749 tys.	43	27	30	284
1750 tys. - 2249 tys.	45	29	26	174
2250 tys. i powyżej	48	35	17	203
Ocena własnych war. mater.				
Złe	42	28	30	572
Średnie	41	29	30	493
Dobre	45	40	15	161
Zainteresowanie polityką				
Duże	50	36	13	130
Średnie	47	35	18	482
Małe lub żadne	36	24	40	615
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	30	42	69
Raz w tygodniu	42	28	29	734
Kilka razy w roku	43	34	23	295
W ogóle nie uczestniczy	43	30	27	127
Poglądy polityczne				
Lewica	50	33	17	255
Centrum	42	34	24	366
Prawica	47	36	16	252
Trudno powiedzieć	32	19	49	350

Tabela 6. Jak Pan(i) ocenia dotychczasowe stosunki Polski z Unią Europejską (EWG). Komu przynoszą one więcej korzyści? (%)

	Państwom Unii Europejskiej (EWG)	Polsce	Jednakowo Polsce i EWG	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	8	26	27	1228
Płeć					
Mężczyźni	46	11	26	17	581
Kobiety	31	6	27	36	647
Wiek					
do 24 lat	36	8	31	25	170
25-34	34	12	29	25	213
35-44	43	7	28	22	282
45-54	46	6	26	21	194
55-64	36	8	25	31	172
65 lat i więcej	32	9	20	40	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	38	5	27	30	462
Miasto do 20 tys.	36	8	30	26	157
od 21 do 100 tys.	37	12	28	22	238
101-500 tys.	42	11	22	25	236
501 tys. i więcej mieszk.	36	10	24	30	134
Region					
Północny	46	6	26	22	158
Zachodni	39	5	33	24	116
Środkowozachodni	47	8	26	21	183
Środkowy	32	8	27	32	198
Wschodni	39	11	18	32	168
Południowo-wschodni	39	6	26	30	177
Południowo-zachodni	30	15	30	26	228
Wykształcenie					
Podstawowe	34	6	24	37	478
Zasadnicze zawodowe	34	8	32	27	301
Średnie	46	10	25	18	352
Wyższe	46	15	27	12	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	17	22	16	70
Prac. umysł. niż. szczebla	52	5	28	15	85
Pracownicy fiz.- umysł.	40	17	21	22	64
Robotnicy wykwalifikowani	37	12	28	23	134
Robotnicy niewykwalifik.	40	3	21	37	65
Rolnicy	50	4	26	20	97
Prywatni przedsiębiorcy	35	18	32	15	50
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	33	7	25	35	404
Uczniowie i studenci	33	0	32	35	48
Bezrobotni	35	9	33	22	120
Gospodynie domowe i inni	39	5	27	29	87
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł.	37	6	25	32	220
750 tys. - 1249 tys.	37	5	30	28	325
1250 tys. - 1749 tys.	36	14	23	27	284
1750 tys. - 2249 tys.	45	6	26	23	174
2250 tys. i powyżej	39	13	27	21	204
Ocena własnych war. mater.					
Złe	41	6	26	27	572
Średnie	36	10	26	29	493
Dobre	35	13	28	24	162
Zainteresowanie polityką					
Duże	46	18	21	16	130
Średnie	41	10	31	19	482
Małe lub żadne	34	5	24	36	616
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	8	24	44	69
Raz w tygodniu	39	8	26	27	734
Kilka razy w roku	43	8	23	26	295
W ogóle nie uczestniczy	33	12	36	19	128
Poglądy polityczne					
Lewica	45	8	26	21	255
Centrum	38	10	27	25	366
Prawica	40	9	32	18	253
Trudno powiedzieć	32	7	22	40	350